

Covenant & Conversation

ת"וב
Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ה"צר) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

PİNEHAS ÖZET

Ebeveynler ve Öğretmenler Üzerine

Bu haftaki *peraşan*ın yüzeyinin hemen altında son derece dokunaklı bir hikâye yatar. Bu hikâye Moşe'nin, Bene Yisrael'e kendisinden sonra liderlik edecek bir halef tayin etmesi için Tanrı'ya ettiği duanın bağlamında vuku bulur.

Tanrı, Moşe'ye "Onu [=ülkeyi; uzaktan] gördükten sonra sen de tıpkı ağabeyin Aaron gibi halkına katılacaksın" der. Raşi, gereksiz gibi görünen "sen de" ifadesine dikkati çeker ve bunun bize, "Moşe, Aaron'un öldüğü gibi ölmeyi arzu etti" imasında bulunduğunu söyler.

Raşi ne demek istemektedir? Moşe, ağabeyine hangi konuda imrenmişti? Ketav Sofer doğruluğu şüphe götürmeyen açıklamayı verir: Aaron, çocuklarının kendi yolundan gideceklerini bilme ayrıcalığına sahip olmuştu. Oğlu Elazar, Aaron'un sağlığında Koen Gadol olarak belirlenmişti. Ketav Sofer'e göre, Moşe, kendi oğulları Gereşom ve Eliezer'den birinin, halkın lideri olarak kendi yerini aldığını görme özlemi içindeydi. Ancak bu olmayacaktı.

Raşi aynı sonuca ikinci bir ipucundan daha ulaşır. Tselofhad'ın kızları, babalarının Erets Yisrael'deki payını miras almak istedikten sonra Moşe kendi kendine "Benim de kendi adıma bir istekte bulunmamın - mevkiiimi oğullarımın miras almasını istememin - vakti geldi" diye düşünür. Fakat Tanrı "Benim kararım öyle değil" diye cevap verir. "Yeoşua, sana hizmet etmesinin ve senin çadırından hiç ayrılmamasının ödülünü hak ediyor." Böylece Moşe'nin duası kabul edilmez.

Acaba bu, daha derinde yer alan başka hangi mesajı iletmektedir? Moşe ve Aaron, Yahudiliğin devamlılığında etkili olan iki büyük rolün örneklerini temsil ederler: *orim* ve *morim*; ebeveynler ve öğretmenler. Bir anne veya baba, Yahudi mirasını kendi çocuklarına aktarır. Bir öğretmen ise onu öğrencilerine aktarır. Aaron ebeveynliğin başlıca örneği idi; Moşe ise öğretmenliğin. Aaron'un yerini oğlu almıştır; Moşe'nin yerini ise öğrencisi Yeoşua.

Hahamlarımız Tora liderliğinin babadan oğula otomatik olarak geçmediğini vurgulamışlardır. Eğer Tora liderliği bir hanedan şeklinde olsaydı, Yahudilik bir imtiyaz ve hiyerarşi toplumuna dönüşürdü. Hahamlarımız buna mutlak surette karşıydılar. Tora'da herkesin payı vardır. Tora her Yahudi'nin ortak mirasıdır.

Rambam bunu güçlü bir şekilde ifade eder. Yisrael üç taçla taçlandırılmıştır. Tora, Koenlik ve krallık. Koenlik, Aaron'un soyuna aittir. Krallık David hanedanına aittir. Tora tacı ise farklıdır: tüm Yisrael'e aittir. Arzu eden herkes onu elde edebilir.

Bu, Yahudiliğin büyük eşitlikçi fikirlerinden biridir. Eşit saygınlık üzerine kurulu bir toplum, bilginin, özellikle de Tora'nın, yani nasıl yaşayacağımıza dair bilginin - eşit olarak herkesin erişimi dâhilinde olduğu bir toplumdur. Bu nedenledir ki, Yahudi cemaatleri daima, hiçbir çocuğun hariçte kalmaması için toplumsal fonlar tarafından desteklenen okulların etrafında inşa edilmiştir.

Hahamlarımız ev ve okul, ebeveyn ve öğretmen arasında güçlü bir bağ da kurmuşlardır. Öğretmen, ebeveyn gibidir. Ve ebeveyn de aynı zamanda bir öğretmendir. Eğitim, nesiller arasında gerçekleşen bir sohbettir.

Rolünü oğullarının miras aldığı görme şansının Moşe'den esirgenmesinin amacı, onun hayal kırıklığının, gelecek nesiller için bir ümit kaynağı haline gelmesini sağlamaktır. Tora liderliği, seçkin bir zümrenin ayrıcalığı değildir. Onu elde etmeyi gerçekten istersek ve elimizden gelenin en iyisini yaparak zamanımızı ve emeğimizi ona vakfedersek, her birimize açıktır.

Ancak, Moşe'ye büyük bir teselli de verilmiştir. Tıpkı bugüne kadar Koenler Aaron'un oğulları olduğu gibi, aynı şekilde Tora öğrenen herkes de Moşe'nin öğrencileridir.

Bazılarına bir ebeveyn olma ayrıcalığı tanınır; bazılarına ise bir öğretmen olma ayrıcalığı. Her ikisi de, bizden bir şeylerin gelecekte yaşamaya devam etmesinin yollarıdır. Öğretmen olarak ebeveyn, ebeveyn olarak öğretmen: bunlar Yahudiliğin en büyük rolleridir – biri Aaron'da ölümsüzleşmiş, diğeri de Moşe'de ebedileşmiştir.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Moşe'nin hayal kırıklığı bugün bize nasıl umut verir?
2. Bugüne kadar en büyük başarınız nedir ve onu nasıl elde ettiniz?
3. Yahudilikte eğitim verme biçimimizi benzersiz kılan nedir?

Bir Ana Fikir

Tora liderliği öğrenim yoluyla elde edilir ve her birimiz bu öğretileri başkalarından öğrenip bizden sonrakilere aktararak, Yahudiliğin geleceğine uzanan zincirde bir halka haline gelebiliriz.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Pinehas *peraşası*, Tanrı'nın, Pinehas'ı, gösterdiği kahramanlıkla, Bene Yisrael'de büyük yıkıma yol açan ölüm salgınını durdurduğu için ödüllendirmesiyle başlar. Pinehas bir *Berit Şalom* (barış antlaşması) ve ebedi Koenlikle ödüllendirilir.

Tora bunun ardından Bene Yisrael içinde yapılan yeni bir nüfus sayımını kaydeder. Bu sayımda nihayet Erets Yisrael'e girecek olan nesil sayılır. Beş kız kardeş, Tselofhad'ın kızları, ölmüş olan babalarının ülkedeki toprak payının kendilerine verilmesi isteğiyle öne çıkarlar ve Tanrı onların lehine karar vererek, kız evlatların miras hakkına ilişkin yeni hükümler tesis eder.

Moşe yaşamının sonuna yaklaşırken Tanrı'dan kendisine bir halef tayin etmesini ister. Böylece halk, kendisi olmadan yola devam ederken lidersiz kalmayacaktır. Tanrı, Moşe'nin öğrencisi Yeoşua'yı yeni lider olarak seçer ve Moşe tüm halkın gözü önünde elini onun üzerine koyarak, otoritesini yeni nesle aktarır. *Peraşa* her gün, Şabat, Roş Hodeş ve bayramlarda Mişkan'da yapılan toplumsal *korbanların* ayrıntılı bir listesiyle sona erer.

Peraşa Aktivitesi

İki Dakikada Öğret

Her katılımcıya, bildiği bir şeyi grubun geri kalanına öğretmesi için iki dakika verin. Bu, *peraşa* hakkında bir bilgi, bir beceri, bir fıkra, yabancı dilde bir sözcük veya başka herhangi bir şey olabilir. Herkes sıra aldıktan sonra tartışın: Öğrenci değil de öğretmen olmak nasıl bir duygu? "Keşke biri bana şunu öğretseydi" dediğiniz ne var?

Köprünün İnşası

Bayan Bergin öğrencilerine, hepsini eşit derecede sevdiğini söylemişti. O sırada bu konuda samimiydi. Ancak bu tam olarak doğru değildi. Diğerleri arasında dikkati çeken bir öğrenci vardı. İsmi Cal Stein'di. Öğrenim yılının başlangıcından itibaren Bayan Bergin onun zor bir öğrenci olduğunu düşünüyordu. Onu, öğrenime hiç ilgi duymayan bir çocuk olarak görüyordu. Giysileri kirliydi, kenarları yıpranmıştı ve Cal genellikle yukarıya, öğretmenlerine değil, aşağıya, ayakkabılarına bakıyordu. Bayan Bergin onunla arasında en ufak bir bağ kurmayı bile çok zor buluyordu. Ama sonra her şey değişti.

Bir gece öğrencilerinin kayıtlarını incelerken Cal'ın dosyasını okudu. Üçüncü sınıftaki öğretmeni, Cal'ın zeki, neşeli ve öğretmesi çok keyifli bir öğrenci olduğunu yazmıştı. Ne var ki aynı öğretmen, sonraki raporlarında, Cal'ın, annesi rahatsız olduğu ve iyileşme olasılığı fazla olmadığı için zorluk çekmeye başladığını kaydetmişti. Ardından en kötü senaryo gerçekleşmiş, Cal'ın annesi vefat etmişti. O zamandan beri Cal okula olan ilgisini tamamen kaybetmişti.

Bayan Bergin raporları okuduğu zaman Cal'a daha fazla ilgi ve sevgi göstermeye karar verdi. Cal'ın ona daha fazla ihtiyacı vardı. Bu yüzden bayan Bergin onu daha çok teşvik etmeye başladı ve kısa bir süre sonra onun buna olumlu karşılık verdiğine tanık oldu. Özellikle de ona biraz daha fazla sorumluluk verdiği zaman Cal'ın bazı şeyleri gayet iyi yaptığını görebiliyordu.

Bayan Bergin, Cal'ı dikkatle gözlemleyerek, tüm konularda ve tüm öğrencilere yönelik öğretim tarzını da tamamen değiştirdi. Basitçe konuları öğretmekle yetinmeyip, çocuklara gerçekten öğretmenlik ve eğitmenlik yapmaya başladı. Öğrencilerin hepsi bireysel övgü ve desteğe nail oluyordu, ancak Bayan Bergin Cal'a kesinlikle özel bir ihtimam gösteriyor ve onu daha fazla cesaretlendiriyordu. Yavaş yavaş Cal da hayata geri dönüyordu; daha gayretli çalışıyor, daha hızlı öğreniyor ve özgüvenini tekrar kazanıyordu. Öğrenim yılının sonuna gelindiğinde, Cal sınıftaki en faal öğrencilerden biri haline gelmişti.

Yıllar sonra Bayan Bergin, Cal'dan bir mektup aldı. Cal bu mektubu, onun, hayatında sahip olduğu en iyi öğretmen olduğunu söylemek için yazmıştı. Bunu başka mektuplar da izledi: Cal, üniversiteye gittiğinde, sonra tıp eğitimi aldığı anda sürekli mektuplar yazdı. Ve nihayet, altında Dr. Caleb J. Stein imzasını taşıyan bir mektup geldi. Doktor olma hayalini gerçekleştirmişti, başkalarını iyileştirmeye hazırdı ve annesini kendisinden çalmış olan hastalığa bir tedavi bulmayı umuyordu. Cal, Bayan Bergin'i düşününe davet etti ve konuşması sırasında ona, kendisine inandığı için teşekkür etti.

Gözyaşları içinde, Bayan Bergin "Bana nasıl öğretmenlik yapacağımı sen öğrettin!" dedi. Artık her ikisi de geleceğe umutla bakabiliyordu. Yaşama yönelik yenilenmiş bakış açılarıyla her birinin dünya üzerinde gerçek bir etki bıraktığını görebiliyorlardı.

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"Bu, [ilk olarak] Sinay Dağı'nda yapılmış olan düzenli *Ola-korbanıdır* (yakılan *korban*)."

- *Bamidbar* 28:6

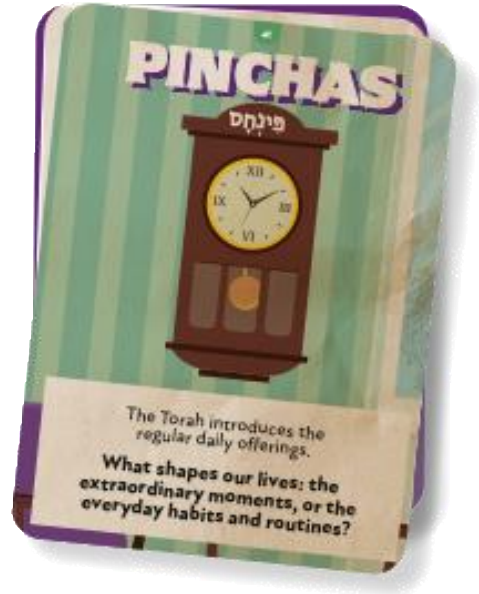
Tora her gün düzenli olarak yapılan toplumsal *korbanı* tanıtmaktadır.

SORU:

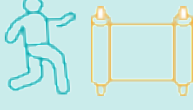
Yaşamımızı hangisi şekillendirir – olağanüstü anlar mı, yoksa gündelik alışkanlık ve rutinler mi?

Rabi Sacks şöyle açıklar:

"Birçok inançta, kutsiyet ve maneviyat duygusu, nadir, sıra dışı, istisnai anlara aittir. Yahudilikte ise, kutsal olan, gündelik yaşamın ta kendisidir. Gündelik ihtiyaçların, sözlerin ve ilişkilerin dini dramıdır. Tanrı uzakta değildir; şimdi ve burada mevcuttur – yeter ki kalbimizde O'nun varlığı için yer açalım. Çöl yolculuğu sona ererken O'nu, Sinay'daki şimşek ve gök gürültülerinde değil, her sabah ve her akşam gerçekleştirilen ritüel ve rutinde bulmaktayız."

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Miras Kanunları

Moşe yaşamının sona ermek üzere olduğunu anladığında, mevkiini oğullarından birinin miras alacağını umuyordu. Ancak Tanrı “hayır” dedi. Yahudilikte Tora liderliği bir hanedan değildir.

Pinehas *perasha*, Tselofhad’ın kızlarının cesur istekleri vesilesiyle verilen miras kanunlarını tanıtmaktadır. Bu kızlar, babaları ardında bir oğul bırakmadan öldüğü için öne çıkmışlar ve babalarının ülkedeki payının kaybolmamasını istemişlerdi. Tora, mirasın yalnızca mal ve mülkle sınırlı olmadığını öğretir. Miras, bir insanın inşa etmiş olduğu şeylerin, o artık hayatta olmadığı zaman bile bir anlam taşımaya devam etmesini güvence altına almakla ilgilidir.

PRATİK KONUŞALIM

Siz Neyi Miras Aldınız?

Ciddi Tora öğreniminin yalnızca hahamlar ve yaşam boyu Tora öğrenen kişiler için olduğunu varsaymak kolaydır. Ancak Tora tacı, onu takmak isteyen herkesi beklemektedir. Rambam, krallık ve Koenlik taçları belirli ailelere verilmiş olsa da, Tora tacının tüm Yisrael’e verildiğini öğretir. İnsanların eşit saygınlığa sahip olduğu bir toplum herkesin aynı servet ve güce sahip olduğu bir toplum değildir. En önemli bilginin – nasıl yaşanması gerektiğine dair bilginin – herkesin eşit erişimine açık olduğu bir toplumdur. Moşe’nin kişisel hayal kırıklığı gelecek tüm nesiller için bir armağan halini almıştır.

Siz kendi Yahudi eğitiminizi bir angarya olarak mı görüyorsunuz, yoksa baş üstüne takılmayı bekleyen bir taç olarak mı?

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Sadece doktorların çocuklarının doktor olmasına izin verilseydi veya yalnızca müzisyenlerin çocuklarının müzik yapmasına olanak tanınsaydı bu ne kadar da adaletsiz bir yaklaşım olurdu. Yahudilikte sahip olduğumuz en önemli şey Tora’dır ve Tanrı onun herkese ait olmasını öngörmüştür. Büyük bir Tora akademisyeni olmak için ünlü bir aileden gelmenize gerek yoktur. İhtiyacınız olan tek şey öğrenmeye istekli olmaktır. Hakkında daha çok şey öğrenmek istediğiniz konulardan birini seçecek olsaydınız bu ne olurdu?

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Bu hafta içinde, keşfetmek üzere yeni bir Yahudilik konusu seçin. *Peraşa* hakkında kısa bir bölüm okuyun, birinden, tam olarak anlamadığınız bir duayı size açıklamasını rica edin veya basitçe, her zaman kanıksamış olduğunuz bir Yahudi geleneğinin ardındaki anlamı araştırın.

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, 'Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Tepeden Bir Bakış

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - BAMIDBAR 27:12

”עַל־הָהָר הָעֵבְרִים הַזֶּה: וְרָאָה, אֶת-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נָתַתִּי, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.”

KATMAN 2: RABİ SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Şu Avarim Dağı'na çık ve Bene Yisrael'e verdiğim ülkeyi gör.”

KATMAN 3: ANLAM HAKKINDA DÜŞÜN

Tanrı, Moşe'ye, Vaat Edilmiş Topraklara hiç giremeyeceğinin bilinciyle, şimdi dağa çıkıp burayı uzaktan görmesini söylemektedir. Bu herhalde yürek parçalayıcı bir an olmuştu. Ancak Moşe şikâyet etmemiştir. Bunun yerine anlık tepkisi, Tanrı'dan halk için yeni bir lider atamasını istemek olmuştur. Moşe'nin odak noktası hiçbir şekilde kendi hüsranı değil, tamamen ulusun geleceğidir. Acaba Moşe dağdan baktığında ne görmüştür ve bu, ölümünden önce onu neden teselli etmiştir?

KATMAN 4: RABİ SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“Tanrı, Moşe'ye son bir armağan bahsetmektedir: ülkeye giriş değil, ama ona uzaktan, nehrin öte yanındaki bir dağ tepesinden bakma olanağıdır bu. Moşe'nin yaşamı boşa harcanmış değildir. Halka neredeyse yolun tamamı boyunca liderlik etmiştir, ancak yolculuğu yeni bir nesil tamamlayacaktır.

“Martin Luther King, kısa bir süre içinde hayatının son günü olduğu anlaşılan günde, dinleyicilerine Moşe'nin yaşamının son gününü hatırlatmıştı: “Önümüzde bizi bekleyen bazı zor zamanlar var. Ancak şu anda bunun benim için bir önemi yok. Çünkü ben dağın tepesinde bulundum... Ve ileriye baktım. Ve Vaat Edilmiş Toprakları gördüm. Oraya sizinle birlikte varamayacak olabilirim. Ancak şunu bilmenizi isterim: Görevi tamamlamakla yükümlü değilsiniz, fakat kendinizi ondan muaf da tutamazsınız” (Avot 2:16). Yahudi tarihi, birçok yönden, Batı'nın umuda ilişkin üst anlatısıdır.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklerle ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Hepimiz biz doğmadan çok önce başlamış ve biz bu dünyadan ayrıldıktan sonra da uzun süre devam edecek olan bir yolculuğun birer parçasıyız. Moşe gibi, gayretli çalışmamızın nihai sonuçlarını görmeyebiliriz; ancak bu, o çabalarımızın boşa gittiği anlamına gelmez. Hikâyeyi ileri taşımak konusunda hepimizin oynayacak bir rolü vardır.

1. Bir projenin tamamlanışını göremeyeceğinizi bilerek onun üzerinde yine de gayretle çalışmak nasıl bir duygudur?
2. Umut neden Yahudi tarihinin böylesine önemli bir parçasıdır?
3. Gelecek nesillere yardım etmek için bugün yerine getirmeye başlayabileceğiniz küçük bir görev ne olabilir?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.